

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดของสภาพทั่วไป วิธีการและปัญหาอุปสรรคของการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึก สัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การรวบรวมข้อมูลจากหนังสือราชการที่เข้ามายังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย จะศึกษาจากทุกฉบับในปีงบประมาณ 2534 โดยใช้หน่วยนับเป็นเรื่อง ซึ่งบางเรื่องอาจมีมากกว่าหนึ่งฉบับ

2. เจ้าหน้าที่ระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการคัดเลือกผู้ที่จะให้ข้อมูลได้ดีที่สุด โดยจำแนกได้ดังนี้

2.1 ระดับ กรม/กอง ประกอบด้วย รองอธิบดี 2 คน เจ้าหน้าที่กองปฏิบัติการ 5 คน เจ้าหน้าที่กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ศึกษาพิเศษ กรมฯ 4 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา 2 คน เจ้าหน้าที่กองการเจ้าหน้าที่ 3 คน รวม 20 คน

2.2 ระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค 2 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 3 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค 2 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 4 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค 4 คน ศึกษาพิเศษกรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคเหนือ 3 คน หัวหน้างานสารบรรณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 2 คน รวม 20 คน

2.3 ระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ ประกอบด้วย ศึกษาธิการอำเภอ 13 คน ผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอ 13 คน ครูนิเทศก์ครูอาสา 17 คน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 7 คน รวม 50 คน

เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออก โรงเรียนจังหวัดเชียงรายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการประสานงานฯ ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลได้ดีที่สุด โดยจำแนกได้ ดังนี้ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ 1 คน หัวหน้าสายงาน 1 คน หัวหน้าฝ่าย 3 คน และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ 9 คน รวม 15 คน

#### เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจเรื่องและวิธีการประสานงานของศูนย์การศึกษาออก โรงเรียนจังหวัดเชียงราย

แบบสำรวจนี้ใช้สำหรับรวบรวมเรื่องของหนังสือราชการที่เข้ามายังศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ในปีงบประมาณ 2534 โดยแบบฟอร์มจะแยกเป็นแต่ละระดับ ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ แต่ละระดับจะแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านแผนงานและวิชาการ ด้านการประชุมสัมมนา และด้านการฝึกอบรม ซึ่งแต่ละด้านจะมีช่องให้กรอกชื่อเรื่องของหนังสือเข้า

สำหรับวิธีการประสานงานของแต่ละเรื่องจะมีช่องแยกวิธีการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ กิจกรรม บุคคล รูปแบบ และเป้าหมาย สำหรับผู้วิจัยพิจารณา ดังนี้

| เรื่อง | ระบบ     |             | กิจกรรม        |               |            | บุคคล               |                        | รูปแบบ     |                     | เป้าหมาย |           |
|--------|----------|-------------|----------------|---------------|------------|---------------------|------------------------|------------|---------------------|----------|-----------|
|        | เป็นระบบ | ไม่เป็นระบบ | ความรู้พื้นฐาน | ข่าวสารข้อมูล | ทักษะอาชีพ | เกี่ยวข้องกับการงาน | ไม่เกี่ยวข้องกับการงาน | เป็นรูปแบบ | เป็นและไม่ใช่รูปแบบ | มีปัญห   | ไม่มีปัญห |

### 1. ด้านบริหาร

.....

.....

.....

### 2. ด้านแผนงาน

#### และวิชาการ

.....

.....

.....

ฯลฯ

หลังจากสร้างแบบสำรวจแล้ว ได้นำไปทดลองใช้รวบรวมข้อมูลกับหนังสือราชการบางเรื่อง ที่เข้ามาในปลายปีงบประมาณ 2533 ปรับปรุงและแก้ไขแบบฟอร์มหลังจากการทดลองใช้ จนได้แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ (ดูรายละเอียดแบบฟอร์มใน ตาราง 1 หน้า 41)

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน  
จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามนี้จะใช้สอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน  
ระดับต่าง ๆ ที่มาประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกเป็น  
3 ระดับ และ 4 ด้าน เกี่ยวกับระบบ กิจกรรม บุคคล รูปแบบ และเป้าหมาย ของวิธีการ  
ประสานงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังตัวอย่าง

| กิจกรรม | ระดับความเห็น |     |         |      |            |
|---------|---------------|-----|---------|------|------------|
|         | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |

1. ท่านเห็นว่าเป็นไปอย่างมี

ระบบ (เป็นขั้นเป็นตอน)

ดีเพียงใด.....

2. ....

3. ....

ฯลฯ

หลังจากสร้างแบบสอบถามแล้วเสร็จ ได้นำไปทดลองใช้สอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่  
ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ปรับปรุงและแก้ไขแบบฟอร์มหลังจากทดลองใช้  
จนได้แบบฟอร์มแบบสอบถามตรงตามวัตถุประสงค์ (ดูรายละเอียดแบบฟอร์มใน ผนวก ก หน้า 111)

### 3. แบบบันทึกผลการสัมภาษณ์ปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของศูนย์การศึกษา นอกระบบจังหวัดเชียงราย

แบบบันทึกนี้ใช้สำหรับรวบรวมปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของศูนย์การศึกษา  
นอกระบบจังหวัดเชียงราย โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา นอกระบบจังหวัด  
เชียงราย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานงาน โดยแยกปัญหาอุปสรรคออกเป็น 3 ระดับ คือ  
ระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์การศึกษา นอกระบบภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานใน  
พื้นที่อำเภอ แบบบันทึกดังกล่าวมีลักษณะดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

#### 1. ปัญหาอุปสรรคในการประสานงานระหว่างศูนย์การศึกษา นอกระบบ จังหวัดเชียงราย กับ กรม/กอง

จังหวัดเชียงราย กับ กรม/กอง

1.1 .....

1.2 .....

1.3 .....

ฯลฯ

หลังจากสร้างแบบบันทึกแล้ว ได้นำไปทดลองใช้ทดลองสัมภาษณ์และบันทึกผลการสัมภาษณ์  
ลงในแบบฟอร์มดังกล่าว ปรับปรุงและแก้ไขจนได้แบบฟอร์มที่สะดวกต่อการบันทึก และได้ข้อมูลตรง  
ตามวัตถุประสงค์ (ดูรายละเอียดแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์ใน ผนวก ก หน้า 114)

#### การรวบรวมข้อมูล

1. สืบหาเรื่องและวิธีการประสานงานจากหนังสือเข้างานสารบรรณของศูนย์การศึกษา  
นอกระบบจังหวัดเชียงราย ทุกสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 4 ของเดือน โดยใช้แบบสำรวจที่  
สร้างขึ้นบันทึกชื่อเรื่องที่เข้าลงในแบบสำรวจ โดยแยกตามระดับและด้าน และพิจารณาวิธีการ  
ประสานงานของเรื่องนั้น เกี่ยวกับระบบ กิจกรรม บุคคล รูปแบบ และเป้าหมาย ว่าใช้วิธีการ  
อย่างไร เมื่อพิจารณาได้แล้วจึงขีดเครื่องหมายถูกลงในช่องแบบฟอร์ม

2. รวบรวมความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 3 ระดับ ที่มาประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เมื่อเจ้าหน้าที่แต่ละระดับ เหล่านั้น ได้มาร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน นิเทศ ติดตามผลกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย และกรณี ที่ผู้วิจัยไปราชการที่กรมฯ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย

3. สัมภาษณ์ปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย โดยแยก ปัญหาอุปสรรคเป็น 3 ระดับ คือ ปัญหาอุปสรรคในการประสานงานกับระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับการประสานงานระดับใด ผู้วิจัยก็จะถามปัญหาอุปสรรคในการประสานงานในระดับนั้น แล้วสรุปผลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหนังสือที่เข้ามายังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ซึ่งจะศึกษาเฉพาะเพียงว่ามีเรื่องอะไรบ้าง ผู้วิจัยได้สรุปเรื่องจากหนังสือเข้าทั้งหมด จำแนกเป็นระดับ 3 ระดับ คือ ระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ แต่ละระดับจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านแผนงานและวิชาการ ด้านการประชุมสัมมนา ด้านการฝึกอบรม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประสานงานของแต่ละเรื่อง ซึ่งได้จากแบบสำรวจ นับจำนวน และคิดเป็นร้อยละ จำแนกตามระดับ 3 ระดับ คือ ระดับ กรม/กอง ระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่อำเภอ ตามด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านแผนงานวิชาการ ด้านการประชุมสัมมนา และด้านการฝึกอบรม และยังได้แยกตามวิธีการประสานงานทั้ง 5 วิธี คือ ระบบ กิจกรรม บุคคล รูปแบบ และเป้าหมาย

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการประสานงานของศูนย์การศึกษา  
นอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ซึ่งได้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ 3 ระดับ คือ ระดับ กรม/กอง  
ระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด และระดับอำเภอ/ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ  
วิเคราะห์โดยการนับความถี่และพิจารณาผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็น โน้มไปทางใด

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ปัญหาอุปสรรคในการประสานงานของศูนย์การศึกษานอก  
โรงเรียนจังหวัดเชียงราย ที่ได้จากบันทึกการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษา  
นอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย จะใช้วิธีสรุปปัญหาอุปสรรคเป็นช่วง แล้วจำแนกเป็น 3 ระดับ